

ÚRSKURÐARNEFND UM VIÐSKIPTI VIÐ FJÁRMÁLAFYRIRTÆKI

Fjármálaeftirlitið · Suðurlandsbraut 32 · 108 Reykjavík · Sími: 525 2700 · Fax: 525 2727

Ár 2005, þriðjudaginn 8. febrúar, er fundur haldinn í Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Guðjón Ólafur Jónsson, formaður, Eiríkur Áki Eggertsson, Grétar Grétarsson, Gunnar Viðar og Íris Ösp Ingjaldsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 27/2004**:

M
gegn
fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r:

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar, og fjármálafyrirtækið F, hins vegar, hér eftir nefnt varnaraðili.

Málið barst úrskurðarnefnd 8. nóvember 2004, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri sama dag. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 8. nóvember 2004, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi hans, dagsettu 3. desember 2004. Bréfið var sent sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 9. desember 2004, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Þær bárust með bréfi sóknaraðila, dagsettu 13. desember 2004. Með bréfi úrskurðarnefndarinnar, dagsettu 3. janúar 2005, var óskað eftir frekari upplýsingum og gögnum frá varnaraðila. Bárust þau með bréfi hans, dagsettu 18. janúar 2005.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 28. desember 2004, 15. janúar og 8. febrúar 2005.

II.

Málsatvik.

Hinn 2. mars 1999 gaf A, út skuldabréf nr. B til varnaraðila, að fjárhæð kr. 1.660.000. Tókst sóknaraðili á hendur sjálfskuldarábyrgð á láninu, ásamt C, og D. Gerðar voru breytingar á greiðsluskilmálum bréfsins 30. janúar 2000, 12. september 2000, 30. janúar 2001 og 3. október 2001. Er höfuðstóll bréfsins nú kr. 1.973.470. Vanskil urðu á greiðslu bréfsins og var sóknaraðila ásamt öðrum ábyrgðarmönnum og skuldara birt greiðsluáskorun, dagsett 31. júlí 2002. Varnaraðili krafðist fjárnáms hjá sóknaraðila en sýslumaður stöðvaði hinn 26. október 2004 framgang gerðarinnar með vísan til samkomulags varnaraðila við áðurgreinda C, og E, dagsetts 10. júní 2003.

Hinn 6. maí 1999 gaf G, út skuldabréf nr. H, til varnaraðila að fjárhæð kr. 600.000. Tókst sóknaraðili á hendur sjálfskuldarábyrgð á láninu ásamt I. Skilmálum

bréfsins var breytt 24. ágúst 2000. Vanskil urðu á greiðslu bréfsins og var sóknaraðila ásamt hinum ábyrgðarmanninum og skuldara birt greiðsluáskorun, dagsett 9. apríl 2002..

Hinn 15. júlí 2001 gáfu A, D, og sóknaraðili út yfirlýsingu þar sem varnaraðila var veitt heimild til að fylla út útgáfudag og gjalddaga á viðfest víxileyðublað til tryggingar yfirdráttarskuld A, ehf. á tékkareikningi nr. XXXX hjá varnaraðila og gera það þar með að fullgildum víxli. Samkvæmt eyðublaðinu var A, samþykkjandi, D, útgefandi og sóknaraðili ábekingur. Var eyðublaðið útfyllt með fjárhæð kr. 800.000. Varnaraðili nýtti sér umrædda heimild og gerði eyðublaðið að fullgildum víxli. Tilgreindur útgáfudagur mun hafa verið 15. júlí 2001 og gjalddagi 21. júní 2002. Greiðslufall varð á víxlinum og var sóknaraðila tilkynnt um vanskilin 2. júlí 2002. og sent innheimtubréf 1. ágúst 2002. Hinn 12. september 2002 þingfesti varnaraðili mál á hendur A, D, og sóknaraðila til heimtu víxilskuldarinnar. Lauk málinu með því að stefna var árituð um aðfararhæfi hinn 23. desember 2002.

Eins og fyrr var rakið gerðu áðurnefnd E, og C, hinn 10. júní 2003 samkomulag við varnaraðila um greiðslu ábyrgðarskuldbindinga vegna A. Sagði í samkomulaginu að þau myndu greiða upp fimm tilgreindar skuldir, þ.á m. samkvæmt skuldabréfi nr. B, með greiðslu á samtals kr. 4.000.000, þ.e. kr. 1.000.000 sem greiðst hefðu 20. mars 2003 og kr. 3.000.000 sem greiðast skyldu á samningsdegi. Þá var tekið fram að þegar síðari greiðslan hefði verið afhent væri um að ræða „fullnaðargreiðslu á [tilgreindum] ábyrgðarskuldbindingum, auk annarra ábyrgðarskuldbindinga sem til kunna að vera og tengjast rekstri A, og ábyrgðaraðilar eru í ábyrgð fyrir.“ Síðar sagði: „[Varnaraðili] lýsir því yfir að með ofangreindum greiðslum eru kröfur hans á hendur ábyrgðaraðilum vegna A, að öllu leyti fallnar niður.“ Samkvæmt gögnum málsins var C, leyst undan ábyrgð sinni með greiðslu á kr. 768.082 hinn 20. júní 2003.

Með bréfi K, dagsettu 15. október 2004, var óskað eftir niðurfellingu ábyrgðarskuldbindinga allra ábyrgðaraðila vegna A, ehf. Með rafpósti, dagsettum 4. nóvember 2004, var beiðni sóknaraðila um uppgjör ábyrgðarskuldbindinga sinna vegna A, með fullnaðargreiðslu kr. 800.000 hafnað.

Mál þetta barst úrskurðarnefnd með kvörtun, dagsettri 8. nóvember 2004.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili gerir þær kröfur að ábyrgðarskuldbindingar hans samkvæmt fyrrgreindum tveimur skuldabréfum og tryggingarvixli verði ógiltar, skuldirnar felldar niður ásamt vöxtum og kostnaði, innheimtuaðgerðum hætt og nafn hans máð af vanskilaskrá.

Sóknaraðili kvartar yfir aðferðum varnaraðila við að stuðla að gjaldþroti A, og neita ítrekuðum samningstilraunum um greiðslu ábyrgða. Þá hafi varnaraðila borið að láta fara fram greiðslumat á aðalskuldara. Ennfremur telur sóknaraðili skuldabréf nr. B að fullu greitt og vísar í þeim efnum til samkomulags varnaraðila við E, og C, og þess að sýslumaður hafi hafnað fjárnámsbeiðni varnaraðila.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Að því er varðar kröfu vegna skuldabréfs nr. B bendir varnaraðili á að samkomulag um notkun sjálfskuldarábyrgða eigi ekki við þegar um sé að ræða skuldir fyrirtækja og vísar í þeim efnum til 2. gr. samkomulagsins. Þá telur varnaraðili engar ástæður geta réttlætt ógildingu ábyrgðar sóknaraðila.

Varnaraðili vísar um skuldabréf nr. H, til þess að bréfið uppfylli öll þau skilyrði sem gerð séu til skuldabréfa. Sé það undirritað af útgefanda, G, og ábyrgðarmönnum ásamt tveimur vitundarvottum. Þá hafi ábyrgðarmennirnir merkt við á bréfið að þeir óski ekki eftir því að greiðslugeta aðalskuldara verði metin, auk þess sem fram komi að þeir hafi kynnt sér fræðslurit varnaraðila um ábyrgðarmenn. Uppfylli skuldabréfið því öll skilyrði samkomulags um notkun sjálfskuldarábyrgða. Hafi heldur ekki verið lögð fram nein gögn sem réttlæti ógildingu umrædds skuldabréfs.

Að því er varðar tryggingarvígðil að fjárhæð kr. 800.000 bendir varnaraðili á að víxillinn hafi verið settur til tryggingar vegna fjárskuldbindinga A, og eigi samkomulag um notkun sjálfskuldarábyrgða því ekki við um þennan þátt málsins. Ennfremur hafi Héraðsdómur XXXXX áritað stefnu í máli til innheimtu víxilsins.

Varnaraðili kveður samkomulag sitt við E, og C, fela það í sér að gegn greiðslu á kr. 4.000.000 muni varnaraðili ekki ganga frekar að þeim tveimur vegna fimm ábyrgðarskuldbindinga þeirra vegna A. Komi skýrt fram í samkomulaginu að með ábyrgðaraðilum sé átt við E, og C. Þar sem rætt sé um fullnaðargreiðslu á ábyrgðarskuldbindingum sé átt við fullnaðargreiðslu E, og C, á ábyrgðarskuldbindingum þeirra.

V.

Niðurstaða.

Sóknaraðili krefst ógildingar á ábyrgðarskuldbindingum sínum í þágu A, samkvæmt einu skuldabréfi og einum tryggingarvígðli og ábyrgðarskuldbindingu sinni samkvæmt skuldabréfi, útgefnu af G. Byggir sóknaraðili kröfur sínar á samkomulagi um noktun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsettu 1. nóvember 2001. Þá telur hann að því frágengnu ábyrgðarskuldbindingu sína samkvæmt skuldabréfi, útgefnu af A, að fullu greidda.

Samkvæmt d-lið 6. gr. samþykktar fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki, dagsettra 8. júní 2000, fjallar nefndin ekki um ágreiningsmál sem eru til meðferðar almennra dómstóla eða gerðardóms. Eins og fyrr er rakið höfðaði varnaraðili mál á hendur sóknaraðila og fleirum til heimtu tryggingarvígðlis sem hann var ábekingur að og lauk málinu með áritun dómara um aðfararhæfi dómkrafna, sbr. 113. gr. laga um meðferð einkamála nr. 91, 1991. Úrskurðarnefndin tekur samkvæmt framansögðu ekki til meðferðar mál sem eru eða hafa verið til meðferðar almennra dómstóla. Verður því þegar af framangreindum ástæðum að vísa þeirri kröfu er snýr að ógildingu ábyrgðar samkvæmt tryggingarvígðli, útgefnum 15. júlí 2001, frá úrskurðarnefndinni.

Kemur þá næst til skoðunar sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila samkvæmt skuldabréfi nr. H, útgefnu af G. Skuldabréfið var að fjárhæð kr. 600.000 og var varnaraðili því ekki skylt að meta greiðslugetu skuldara, sbr. 2. mgr. 3. gr. þágildandi samkomulags um notkun sjálfskuldarábyrgða, dagsetts 27. janúar 1998. Þá óskaði sóknaraðili ekki eftir slíku greiðslumati eins og berlega má ráða af skuldabréfinu sjálfu. Í málinu liggur ekki annað fyrir en að sóknaraðili hafi af fúsum og frjálsum vilja gengist í umrædda ábyrgð. Eru því engin efni til að ógilda þessa ábyrgðarskuldbindingu sóknaraðila.

Í þriðja lagi gerir sóknaraðili kröfu um ógildingu sjálfskuldarábyrgðar sinnar samkvæmt skuldabréfi nr. B, að fjárhæð kr. 1.660.000, útgefnu af A, hinn 2. mars 1999. Í málinu liggur ekki annað fyrir en að sóknaraðili hafi af fúsum og frjálsum vilja gengist í umrædda ábyrgð. Verður hann sjálfur að bera ábyrgð á þeim gjörðum sínum. Þá getur sóknaraðili ekki reist kröfur sínar um ógildingu ábyrgða sinna á samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsettum 1. nóvember 2001, sem eins og felst í heiti samkomulagsins og nánar er kveðið á um í 2. gr. samkomulagsins, á eingöngu við um ábyrgð á skuldum einstaklinga, sbr. og 2. gr. eldra samkomulags um notkun sjálfskuldarábyrgða, dagsetts 27. janúar 1998. Tekur samkomulagið því ekki til ábyrgða á skuldum einkahlutafélags. Verður því að hafna kröfu sóknaraðila um ógildingu þessarar ábyrgðar hans.

Kemur þá að síðustu til skoðunar hvort síðastgreind ábyrgðarskulld sóknaraðila, þ.e. samkvæmt skuldabréfi nr. B, teljist að fullu greidd samkvæmt samkomulagi varnaraðila við E, og C, dagsettu 10. júní 2003. Í upphafi samkomulagsins kemur fram að E, og C, séu í samningnum nefnd ábyrgðaraðilar sem geri við varnaraðila samkomulag um greiðslu ábyrgðarskuldbindinga. Sóknaraðili er ekki aðili að samkomulaginu. Í því kemur fram að kr. 4.000.000 sé fullnaðargreiðsla á fimm nánar tilgreindum ábyrgðarskuldbindingum, auk annarra ábyrgðaskuldbindinga sem til kunni að vera og tengjast rekstri A, og E, og C, séu í ábyrgð fyrir. Er því síðan lýst yfir af hálfu varnaraðila að með greiðslunni séu allar kröfur hans á hendur ábyrgðaraðilum, þ.e. E, og C, að öllu leyti fallnar niður. Ekki er unnt að túlka samkomulagið svo að varnaraðili hafi með því fallið frá kröfum á hendur öðrum ábyrgðaraðilum en tilgreindir eru í samkomulaginu sjálfu, þ.e. E, og C. Getur sóknaraðili því ekki byggt rétt sinn á samkomulagi þessu milli þeirra tveggja og varnaraðila. Er varnaraðila því heimilt að krefja sóknaraðila um eftirstöðvar skuldar samkvæmt skuldabréfi nr. B, að fráðregnum innborgunum.

Samkvæmt framansögðu er það niðurstaða máls þessa að kröfu sóknaraðila um ógildingu ábyrgðarskuldbindingar samkvæmt tryggingarvígli, útgefnum 15. júlí 2001, er vísað frá úrskurðarnefndinni, en öðrum kröfum hans á hendur varnaraðila er hafnað.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, um ógildingu ábyrgðarskuldbindingar samkvæmt tryggingarvígli, útgefnum 15. júlí 2001, er vísað frá úrskurðarnefndinni.

Öðrum kröfum sóknaraðila á hendur varnaraðila, fjármálafyrirtækinu F, er hafnað.

Reykjavík, 8. febrúar 2005.

Guðjón Ólafur Jónsson

Eiríkur Áki Eggertsson

Grétar Grétarsson

Gunnar Viðar

Íris Ösp Ingjaldsdóttir